

Sygn. akt: I Cgg 9/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2019 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia del. Katarzyna Sztymelska
Protokolant:	stażysta Kinga Kasperek

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2019 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa M. H., J. H.

przeciwko (...) z siedzibą w B.

o naprawienie szkody

- zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 408 015 (czterysta osiem tysięcy piętnaście) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 9 kwietnia 2019r. do dnia zapłaty,
- oddala powództwo w pozostałej części,
- zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 5 417 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia wyroku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
- nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 27 989,13 (dwadzieścia siedem tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt dziewięć i 13/100) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

sędzia del. Katarzyna Sztymelska

Sygn. akt I Cgg 9/18

UZASADNIENIE

Powodowie J. i M. H. w pozwie złożonym dnia 22 marca 2018r. wnieśli o zobowiązanie pozwanej (...) w B. do naprawienia szkody w składniach nieruchomości powodów położonej w P. przy ul. (...) poprzez przywrócenie stanu poprzedniego w budynku mieszkalnym, w budynkach gospodarczym, garażu, a przypadku gdyby naprawienie szkody poprzez przywrócenie stanu poprzedniego było niemożliwe bądź jej koszt rażąco przekraczałby wielość poniesionej szkody o wypłatę jednorazowego odszkodowania, przy czym wartość przedmiotu sporu określili na 80 000 zł. Wnieśli także o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powodowie pierwotnie domagali się precyzyjnego określenia przez Sąd sposobu naprawienia szkody, w szczególności określenie kolejnych czynności, które pozwany będzie zobowiązany podjąć. Ostatecznie po zapoznaniu się z opinią

biegłej, która wskazała, iż dla precyzyjnego określenia sposobu naprawienia szkody w postaci rektyfikacji budynku będzie wymagany projekt budowlany, powodowie zgłosili żądanie odszkodowania pieniężnego. W piśmie procesowym złożonym na dnia 28 czerwca 2019r. (k. 555) oraz w toku rozprawy powodowie ostatecznie zmodyfikowali żądanie w ten sposób, że wnieśli o zasądzenie kwoty 408 015 zł tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia złożenia pozwu. Uzasadniając żądanie powodowie wskazali, że są właścicielami rzeczonyj nieruchomości oraz, że w wyniku ruchu zakładu górniczego pozwanej na nieruchomości stanowiącej własność powodów doszło do uszkodzenia budynku mieszkalnego, budynków gospodarczych oraz ogrodzenia. Szkada ujawniła się 2016/2017r. Powodowie zwrócili się do pozwanej z wnioskiem o naprawienie szkody, na co pozwana, uznając co do zasady swą odpowiedzialność za powstałą szkodę zaproponowała naprawienie szkody i zawarcie ugody. Strony nie doszły jednak do porozumienia co do warunków ugody, a w szczególności sposobu naprawienia szkody.

Pozwana w (...) w B. w odpowiedzi na pozew (k.38) wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Podniosła, iż zaproponowała powodom ugodowe załatwienie sporu i wykonanie rektyfikacji w budynku mieszkalnym, a powodowie nie wyrazili zgody na ugodę przedwstępną. Dodatkowo pomiędzy powodami, a poprzednikiem prawnym pozwanej były zawierane ugody na mocy których naprawiane były szkody na nieruchomości powodów.

Odnosząc się do sprecyzowanego żądania pozwu i zapłaty odszkodowania pozwana domagała się nieuwzględnienia modyfikacji powództwa (k. 588) ponieważ szkoda powstała przed 1 stycznia 2012r., a w świetle art. 94 ust. 1 ustawy z dnia 1994r. prawo geologiczne i górniczne naprawienie szkody powinno nastąpić przez przywrócenie stanu poprzedniego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Powodowie M. H. i J. H. są właścicielami we wspólności ustawowej małżeńskiej nieruchomości położnej w P. przy ul. (...). Na nieruchomości posadowiony jest piętrowy budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek garażu oraz ogrodzenie składające się z ogrodzenia frontowego i tylnego. Budynek mieszkalny jest obiektem jednorodzinny i ma dwie kondygnacje nadziemne – parter i piętro. Został wybudowany w 1960 roku, a przybudówka w postaci klatki schodowej została wybudowana w 1991r. W przeszłości w budynku były już wykonywane naprawy związane z likwidacją szkód pochodzenia górniczego. W tym zakresie strony, w tym poprzednicy prawni pozwanej zawierali w latach 2009-2014r. ugody, ostatnią 4 września 2014r.

Dowód : bezsporne, odpis księgi wieczystej (k.7),kopie ugody (k. 45-53), opinia biegłego z zakresu szkód górniczych i szacowania nieruchomości I. M. (k.142-455)

W wyniku ruchu zakładu górniczego pozwanej na nieruchomości stanowiącej własność powodów doszło do uszkodzenia budynku mieszkalnego, budynku gospodarczego, garażu oraz ogrodzenia.

W budynku mieszkalnym powoda powstały następujące uszkodzenia:

- znaczące wychylenie od pionu bryły budynku – maksymalne wychylenie wynosi 28%,
- w piwnicach pęknięcia i zarysowania murów, tynków wewnętrznych na ścianach oraz sufitach, a także pęknięcia podsadzek,
- na parterze pęknięcia i zarysowania faset poziomych w jednym pomieszczeniu, pęknięcia i zarysowania na sufitach w jednym pomieszczeniu,
- na piętrze pęknięcia i zarysowania faset poziomych w dwóch pomieszczeniach oraz pęknięcia i zarysowania konstrukcji ścian w dwóch pomieszczeniach,
- na elewacji zarysowanie konstrukcji ścian schód zewnętrznych, ścian schodów tarasowych i ściany tarasu.

W budynku gospodarczym również występowały uszkodzenia na parterze piętze i elewacjach w postaci pęknięć i zarysowań tynków wewnętrznych, na stropach poszczególnych pomieszczeń, pęknięcia tynków zewnętrznych oraz pęknięcia pokrycia dachowego i stropodachu.

W garażu zinventaryzowano uszkodzenia charakterystyczne dla słabych wstrząsów górniczych w postaci zarysowania tynków wewnętrznych na ścianach, zarysowania i pęknięcia posadzki cementowej oraz progi betonowego, a nadto pęknięcia tynku zewnętrznego na cokole elewacji.

W ogrodzeniu frontowym wystąpiło pęknięcie jednej części (cokół jednego przesła jest wykonany z dwóch części) dwóch cokołów. Natomiast w ogrodzeniu tylnym zinventaryzowano przesunięcia i wychylenie od pionu słupków przy furtce i opadnięcia furtki.

Pismami z dnia 11 maja 2016 r. powodowie zainicjowali postępowanie ugodowe, składając do pozwanej wnioski o naprawienie szkody w składnikach budowlanych – budynku mieszkalnym, budynkach gospodarczych, podjeździe wskazując na zauważalne szkody w postaci wychylenia budynku i inne liczne uszkodzenia.

W odpowiedzi, pismem z dnia 29 maja 2017r pozwana uznała co do zasady swoją odpowiedzialność za szkodę. Sporządzono protokół oględzin szkód pochodzenia górniczego. Pozwany zaproponował ugodowe załatwienia sporu poprzez wykonanie rektyfikacji pionowej budynku wraz z robotami towarzyszącymi oraz naprawę uszkodzeń opisanych w protokole oględzin z dnia 5 stycznia 2017r.

Dowód : korespondencja przedprocesowa stron (k., 10-31), protokół oględzin (k. 32-33).

Budynek mieszkalny ma konstrukcję zdeformowaną przez wychylenie o wartości maksymalnej 28 mm/m. Jest to szkoda spowodowana wpływami eksploatacji górniczej dokonanej przez pozwaną. Przy takiej wielkości wychylenia niezbędna jest rektyfikacja budynku. Koszt rektyfikacji oszacowano na kwotę 341 379,02 zł netto – 368 698,34 zł brutto. Należy nadto uwzględnić dodatkowe prace remontowe w budynku mieszkalnych, których nie będzie obejmowała rektyfikacja. Koszt tych prac (opisanych i oszacowanych szczegółowo w opinii biegłej) wynosi 13 887,87 zł brutto. Łącznie koszt rektyfikacji i prac remontowych nieobjętych rektyfikacją w budynku mieszkalnym wynosi 382 577,21 zł z podatkiem VAT.

Budynek gospodarczy wymaga wykonania robót remontowych poprzez: skucie pasami i ponowne odtworzenie spękanych tynków wewnętrznych ścian, skucie powierzchniowe i ponowne odtworzenie tynków zewnętrznych ścian, przeżyłowanie drobnych zarysowań murów, wykucie bruzd i zabetonowanie lub przemurowanie pęknięć w miejscach wystąpienia mocniejszych pęknięć murów, skucie i ponowne odtworzenie zaprawy w miejscach wystąpienia pęknięć na suficie – w miejscu stopek belek stalowych stropu i stropodachu, skucie i odtworzenie posadzki cementowej, skucie pasami i odtworzenie spękanych tynków zewnętrznych na elewacjach, uwzględnienie zamocowania siatki tynkarskiej z włókna szklanego w miejscu występujących pęknięć murów po wykonaniu ich napraw, uszczelnienie pokrycia dachowego poprzez nałożenie pasa (łaty) jednowarstwowej papy termozgrzewalnej w miejscu wystąpienia pęknięć pokrycia dachu, wykucie bruzdy i ponowne zabetonowanie w miejscu wystąpienia pęknięcia, wykucie bruzdy i ponowne zabetonowanie w miejscu pęknięcia rysy stropodachu oraz uwzględnienie robót malarskich wszystkich elewacji w celu jej ujednolicenia. Koszt netto wymienionych robót naprawczych wynosi 12 798, 11 zł netto, 15 663,91 zł brutto.

Przywrócenie stanu poprzedniego **budynku garażu** jest możliwe poprzez wykonanie następujących prac remontowo – naprawczych: skucie i odtworzenie ponowne zarysowań tynków zewnętrznych na ścianach z uwzględnieniem zamocowania siatki tynkarskiej z włókna szklanego, wyżyłowanie i zatarcie pęknięć występujących na posadzce betonowej, wykucie bruzdy i następnie jej zabetonowanie w miejscu wystąpienia pęknięć progu betonowego, przeżyłowanie drobnych zarysowań cokołu, skucie tynku pasami w miejscu występującego pęknięcia cokołu, przeżalowanie pęknięcia muru z zatarciem i odtworzeniem tynku z uwzględnieniem zamocowania siatki tynkarskich z włókna szklanego, uwzględnienie robót malarskich i porządkowych w remontowanym pomieszczeniu,

wykonanie robót malarskich wszystkich cokołów w celu ujednoczenia elewacji. Łączny koszt robót remontowych przywrócenia stanu poprzedniego garażu wynosi 3 554,58 zł netto, 4 334,36 zł brutto.

W zakresie ogrodzenia należy wyróżnić prace remontowe ogrodzenia frontowego obejmujące demontaż i ponowny montaż dwóch przeseł ogrodzenia, rozebranie uszkodzonych cokołów betonowych po uprzednim ich odkopaniu oraz odtworzenie uszkodzonych części cokołów i ponowne zakopanie wykopu. Koszt tych prac remontowych stanowi 1 140,85 zł netto, 1 375,48 zł brutto. W odniesieniu do ogrodzenia tylnego jego naprawa jest niezasadna, a okres jego trwałości została przekroczony. Tym samym biegły dokonał wyliczenia wartości odtworzeniowej ogrodzenia przy uwzględnieniu stopnia jego naturalnego zużycia w 80 % na kwotę 3 296 zł netto, 4 054,08 brutto.

Dowód: opinia biegłego z zakresu budownictwa i szkód górniczych z marca 2019r. (k. 142-455).

Sąd ustalił powyższe fakty w oparciu o spójne i w pełni przekonujące wskazane wyżej dowody, a w szczególności dokumenty urzędowe, sporządzone przez uprawnione organy w granicach ich kompetencji, które w ocenie Sądu były w pełni wiarygodne. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły także niekwestionowane dokumenty prywatne, których prawdziwość nie budziła wątpliwości.

Ustalając fakty Sąd oparł się w szczególności na opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa i szkód górniczych z dnia 26 marca 2019 roku I. M., sporządzonej na okoliczność zakresu szkód pochodzenia górniczego i sposobu ich naprawy, a w szczególności czy zasadne jest pod względem ekonomicznym przywracanie stanu poprzedniego nieruchomości powodów. W ocenie Sądu opinia została sporządzona zgodnie ze zleceniem, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności istotnych dla poczynienia niezbędnych ustaleń faktycznych. Nie istniały też wątpliwości co do wiedzy, fachowości i bezstronności biegłego. Wiedza oraz doświadczenie zawodowe opiniującego oraz stanowczy charakter opinii przekonują, że zasadnym było poczynienie ustaleń na jej podstawie. Biegły dokonał inwentaryzacji szkód, określił sposób naprawy oraz oszacował koszty w odniesieniu do każdego składnika budowlanego nieruchomości powodów. W odniesieniu do ogrodzenia tylnego dokonał wyliczenia odszkodowania w oparciu o wartość odtworzeniową, uwzględniającą naturalne zużycie techniczne. W ustnych wyjaśnieniach do opinii biegły I. M. podtrzymała wnioski opinii głównej wskazując, iż budynek mieszkalny wymaga rektyfikacji natomiast należy po dokonaniu odkrywki oraz badaniu gruntowym wykonać projekt budowlany rektyfikacji opisujący technologię i kolejność robót, a następnie część kosztową. Opinia ta nie została przez strony skutecznie zakwestionowana, jej moc dowodowa zatem nie została obniżona.

Wnioski powodów o dodatkową opinię biegłego zakresu budownictwa zostały złożone z ostrożności na wypadek nieuwzględnienia żądania zapłaty odszkodowania, a tym samym stały się bezprzedmiotowe.

Sąd zważył, co następuje:

Między stronami bezsporna była kwestia odpowiedzialności pozwanej za szkody na nieruchomości powodów. Działanie sprawcze powodujące szkodę trwało w okresie obowiązywania prawa górniczego z 1994r., jak i pod rządami ustawy prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011r., która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2012 roku. Pomimo, że eksploatacja górnicza miała miejsce także przed 2012r., jednak szkody wynikające z tej eksploatacji, powstały i ujawniły się w późniejszym około 2016r czyli po 1 stycznia 2012r., co wynika z twierdzeń strony powodowej, wniosku skierowanego do pozwanej oraz opinii biegłego. Powód kierował do pozwanej wnioski o naprawienie szkód górniczych ujawnionych wcześniej tj. do 2014r. i w lipcu 2014r. (k. 52) doszło do zinwentaryzowania ujawnionych wówczas szkód i zawarcia ugody we wrześniu 2014r. w przedmiocie sposobu ich naprawy. Po tej dacie ujawniły się kolejne szkody. Tym samym należy uznać, że zastosowanie znajdzie ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. – Prawo geologiczne i górnicze.

Zgodnie z art. 144 ust. 1 cytowanej ustawy właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, który jest prowadzony zgodnie z ustawą. Może on jednak żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody, na zasadach określonych ustawą. Zgodnie natomiast z art. 145, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, do naprawiania szkód, o których mowa w art. 144 ust. 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego.

Podstawę odpowiedzialności przedsiębiorcy górniczego za szkody spowodowane ruchem zakładu górniczego stanowi przepis art. 435 § 1 k.c., który przewiduje odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. Zatem przedsiębiorca górniczy odpowiada za szkody spowodowane ruchem zakładu w każdym przypadku, w którym nie zachodzi jedna z powyższych przesłanek wyłączających jego odpowiedzialność. Aby przyjąć odpowiedzialność pozwanej na podstawie Prawa geologicznego i górniczego za szkody górnicze, należy wykazać istnienie związku przyczynowego pomiędzy działaniem zakładu górniczego i szkodą, co potwierdziła złożona w sprawie opinia biegłego sądowego. Pozwana nie kwestionowała swojej odpowiedzialności w tym zakresie.

Zgodnie z art. 363 § 1 k.c. naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Jednakże gdyby przywrócenie stanu poprzedniego było niemożliwe albo gdyby pociągało za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do świadczenia w pieniądzu.

Ostatecznie powodowie domagali się świadczenia pieniężnego równoważnego kosztom przywrócenia stanu poprzedniego poszczególnych składników budowlanych. Domagali się zasądzenia kosztów rektyfikacji budynku mieszkalnego powiększonych o koszt prac remontowych nieuwjętych w rektyfikacji, a których wykonanie będzie wymagane oprócz rektyfikacji – łącznie oszacowane przez biegłego na 382 577,21 zł brutto. Dodatkowo domagali się zasądzenia kosztów prac remontowych, który przywróci stan poprzedni w zakresie budynku gospodarczego – 15 663,91 zł brutto, garażu – 4 344,36 zł brutto oraz ogrodzenia frontowego 1 375,28 zł. Z kolei ogrodzenie na tyłach nieruchomości nie kwalifikowało się z uwagi na zużycie do naprawy, a tym samym za wskazaną część ogrodzenia ostatecznie należy zasądzić odszkodowanie równe wartości odtworzeniowej płotu przy uwzględnieniu jego zużycia w 80%, a więc kwoty 4 054,08 zł.

Łącznie koszt napraw i odszkodowania stanowi żadaną przez powodów sumę 408 015 zł.

Należy przy tym uwypuklić, za twierdzeniami biegłej, że dla wykonania naprawy budynku mieszkalnego koniecznym będzie wykonanie projektu szczegółowego budowlanego rektyfikacji określającego sposób rektyfikacji w tym kolejność wykonania prac, po dokonaniu odkrywek i badań gruntowych.

Opierając się na opinii biegłego, Sąd zgodnie z art. 435 §1 k.c. zasądził na rzecz powoda tytułem odszkodowania powyższą kwotę uwzględniając należny podatek VAT (por. wyroki Sądu Najwyższego z 22 marca 2002 r., I CKN 1344/99, OSNC 2003, nr 4, poz. 52, z 15 kwietnia 2004 r., IV CK 273/03, LEX nr 183707 i z 25 kwietnia 2013 r., V CSK 215/12, LEX nr 1353296).

Z powyższych względów orzeczono jak w punkcie 1 wyroku, na podstawie powołanych przepisów. O odsetkach od zasądzonej kwoty orzeczono w oparciu o przepis art. 481 k.c. przy czym wobec ustalenia cen na chwilę wydania opinii, początkową datę naliczania odsetek Sąd określił na dzień następnym pod doręczeniem pozwanej odpisu tejże opinii (k. 460), przyjmując że aktualizacja cen waloryzuje roszczenie odszkodowawcze powodów, a pozwana pozostaje w zwłoce od chwili kiedy roszczenie zostało określone wedle cen aktualnych.

Z tych względów powództwo w zakresie odsetek od daty złożenia pozwu zostało przez Sąd oddalone, jak w punkcie 2 wyroku.

O kosztach orzeczono na zasadzie art. 100 k.p.c., przyjmując że powodowie utrzymali się ze swoim roszczeniem niemal w całości (oddalono część żądania odsetkowego). Tym samym pozwany poniesie koszty procesu w całości, na które składa się obowiązek zwrotu powodom kosztów zastępstwa ustalonych w oparciu o przepis § 2 pkt 6 rozporządzenia z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Na nieuiszczone koszty sądowe składają się wyłożone kwoty na opinie biegłych (7384, 92 zł i 204,21 zł) oraz opłata od pozwu, od której powodowie byli zwolnieni z mocy ustawy - łącznie 27 989,13 zł.

SSR del. Katarzyna Sztymelska